

Quick-Scan Het Zuid 39 Drachten

18 maart 2014 Elodea, Boornbergum
info@elodea.org
0512 843843

Colofon

Opdracht	Teak en Tûn
Contactpersoon	Jan Stenveld
Rapportage	Buro Elodea
Foto's	Buro Elodea
Projectnummer	EL 21401

Inhoud

1	Inleiding	
	Achtergrond	1
	Flora- en faunawet	1
	Zorgplicht	1
	Soortbescherming	2
	Gebiedsbescherming	2
2	Gebiedsbeschrijving	3
	2.1 Ligging	3
	2.2 Huidige situatie, bodem en plannen	4-5
	2.3 Gegevens	5
3	Natuurwaarden	6
	3.1 Gebiedsbescherming	6
	3.2 Flora	6
	3.3 Zoogdieren en vleermuizen	6
	3.4 Amfibieën en reptielen	7
	3.5 Vogels	7
	3.6 Dagvlinders	8
	3.7 Libellen	8
4	Conclusie	8
	4.1 Gebiedsbescherming	8
	4.2 Soortbescherming	8
	4.3 Ontheffingen	9
5	Aanbevelingen	9
	5.1 Verplichtingen volgens de wet	9
	5.2 Overige aanbevelingen	9
	Literatuur	10
	Bijlages	
	Bijlage 1 Beknopte vegetatiebeschrijving terrein	
	Bijlage 2 Gegevens zoogdieren (incl. vleermuizen)	
	Bijlage 3 Gegevens amfibieën	
	Bijlage 4 Gegevens dagvlinders	
	Bijlage 5 Gegevens libellen	

Inleiding

Achtergrond

Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verankerd. Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12). In aanvulling op de bestemmingsplanprocedure moet voor de uitvoering van alle ruimtelijke plannen worden onderzocht welke natuurwaarden aanwezig zijn en of er verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zullen worden overtreden. Dit rapport beschrijft de resultaten en conclusies van dit onderzoek voor het plangebied bij Het Zuid 39.

Zorgplicht

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende beschermde dieren en planten en hun leefomgeving. Beschermd zijn: de inheemse zoogdieren met uitzondering van Huismuis, Bruine rat en Zwarte rat, alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en een aantal zeldzame soorten als o.a de Rivierkreeft, die echter in het plangebied niet voorkomen. De zorgplicht betekent dat een ontheffing van één van de verbodsbepalingen alleen kan worden verleend, als geen afbreuk wordt gedaan aan de goede staat van instandhouding van de soort. Deze voorwaarde geldt voor alle beschermde soorten.

Soortbescherming

In een concept-AMvB ex artikel 75 Ffw is een driedeling voorgesteld voor het beschermingsniveau van planten- en diersoorten. In die concept-AMvB is een lijst opgenomen van licht beschermde soorten. Voor deze soorten is een vrijstellingsregeling voorgesteld. Op 23 februari 2005 is deze AMvB in werking getreden (min LNV, 2005). Voor soorten met een gemiddeld beschermingsniveau kan een ontheffing worden verleend, als er sprake is van een in het maatschappelijk verkeer gebruikelijke activiteit. In dit geval moet worden aangetoond dat er geen redelijk alternatief voor de ingreep bestaat en dat de schade wordt gecompenseerd. Kennis van de precieze locaties en het aantal, waarin de soort voorkomt, is hierbij noodzakelijk. Voor de zwaar beschermde soorten kan slechts ontheffing worden verleend in geval van een activiteit van groot maatschappelijk belang. De voorwaarden van afwezigheid van een redelijk alternatief en compensatie van alle schade gelden ook hier. Precieze locaties en aantallen moeten bekend zijn. Onder de zwaarste bescherming vallen de door de Ffw beschermde soorten, die op de Rode lijsten als “bedreigd”, “ernstig bedreigd” of “uit Nederland verdwenen” worden vermeld. Ook de bijlage-IV-soorten van de Habitatrichtlijn en de vogels van de Vogelrichtlijn vallen onder dit regime. De precieze indeling van alle 946 beschermde soorten over deze drie categorieën is op grond van de AMvB alleen voor de licht beschermde soorten redelijk zeker.

De Flora- en faunawet beschermt individuele exemplaren van een soort en vaste rust- en verblijfplaatsen van diersoorten. Voor een goede instandhouding van een diersoort is echter ook behoud van foerageergebied nodig. Dat wordt in dit rapport ook meegewogen. In dit rapport wordt ook aandacht geschonken aan soorten van de Rode lijst. Hierop staan Nederlandse soorten die bijzondere aandacht nodig hebben. Deze soorten zijn erg kwetsbaar of nemen sterk in aantal af. De Rode lijsten zijn voor de meeste soortgroepen officieel door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld. Toch is hun juridische status op dit moment onduidelijk. Veel Rode-lijstsoorten (vooral planten) worden niet door de Flora- en faunawet beschermd.

Gebiedsbescherming

Naast het soortenbeleid uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn wordt ook aandacht gevraagd voor de speciale beschermingszones uit deze regelgeving, in het Natura 2000-beleid. In januari en februari 2007 vonden de inspraakrondes plaats voor de aangewezen Natura 2000 gebieden. In het kader van de Vogelrichtlijn zijn Speciale Beschermingszones aangewezen ter bescherming van vogelsoorten vermeld in bijlage I van deze richtlijn, van trekvogels op de Nederlandse Rode lijst en van hun habitats. In het kader van de Habitatrichtlijn zijn Speciale Beschermingszones aangewezen ter bescherming van leefgebieden vermeld in bijlage I en van planten- en diersoorten vermeld in bijlage II van deze richtlijn. Een ruimtelijke ingreep in of een activiteit in de buurt van (externe werking) een speciale beschermingszone mag niet plaatsvinden als deze negatieve effecten heeft op de speciale beschermingszone, tenzij het gaat om dwingende redenen van maatschappelijk belang. Ook hier moet worden aangetoond dat er geen redelijk alternatief bestaat en dat alle schade wordt gecompenseerd.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Ligging

Het terrein ligt aan de oostzijde van de weg van Drachten naar Beetsterzwaag (Het Zuid of It Sud). Aan de zuidzijde wordt het terreintje begrensd door een brede waterlossing waarachter zich een houtwal met forse bomen bevindt en een erf + woonboerderij. Aan de oostzijde is een jonge en ijle houtwasl aanwezig waarachter een weiland aan de noordzijde ligt een belendend graslandperceel waarop de woonboerderij van 39 en 39a aanwezig zijn en het bedrijf Teak en Tûn gevestigd is. Het Zuid vormt de westgrens aan de overzijde ligt het groenbedrijf Tuindorado (zie ook bijlage 1 terreinbeschrijving).

Kaart 1. Omgeving plangebied (Wolters-Noordhof Atlas 1989).

Het gaat bij deze kaart om de grotere structuren en de ligging tussen Drachten en het bosgebied van Beetsterzwaag.

2.2 Huidige situatie, bodem en plannen.

Fig 1. Luchtfoto van huidige situatie (bron: Gemeente Smallingerland)

Op bovenstaande luchtfoto (welwillend ter beschikking gesteld door mevr. Stenveld) is binnen de groene lijn het betreffende perceel, kadastraal bekend als 2525 te zien. Op moment van het maken van de luchtfoto waren er een aantal schapen aanwezig. De huidige bestemming is dan ook landbouwkundig gebruik met waarden (Gemeente Smallingerland).

Bodem.

De bodem van het plangebied behoort tot de kalkarme middelhoge podzolgronden. Het zand is zwak lemig tot niet lemig en er bestaat een kans dat er binnen 125 cm klei of leem aanwezig is in de ondergrond (Stiboka, Bodemkaart van Nederland, 1975).

Plannen. Uit de notitie LT 10072013 valt op te maken dat het perceel valt onder de wro zone wijzigingsbevoegdheid, waarmee bedoeld wordt dat een bestemmingswijziging van agrarisch gebruik met waarden naar wonen en werken mogelijk is. Er is planologisch geen bezwaar tegen het oprichten van een woning eventueel in combinatie met het uitoefenen van bedrijfsactiviteiten ter plekke (Gemeente Smallingerland).

Wel worden door de Gemeente een aantal bouwkundige eisen gesteld. Voor een dergelijke bestemmingswijziging is tevens een natuurtoets of quick-scan noodzakelijk volgens de Flora en Faunwet.

2.3 Gegevens

Naast het veldbezoek zijn enkele landelijke atlassen geraadpleegd. Ook werden digitale bronnen benut, zoals de website van RAVON (amfibieën en reptielen). Ook de Werkatlas zoogdieren van de Provincie Fryslân werd geraadpleegd. Daarnaast werd gebruik gemaakt van het rapport over Speciale Beschermingszones en beschermde soorten in Fryslân van onderzoeksbureau Altenburg & Wymenga (A&W, rapport no. 486, 2006). Vlindergegevens werden gebaseerd op de nog iets oudere Vlinderatlas van Fryslân (bron Vlinderwerkgroep Fryslan en Vlinderstichting, 2000). Libellengegevens zijn afkomstig van de libellenwerkgroep De Hynstebiter (voorlopige atlas, nieuwe is in voorbereiding).

3 Natuurwaarden

3.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet binnen de provinciale EHS of in de buurt van speciale beschermingszones en er is daarom geen sprake van extra gebiedsbescherming, die in dit onderzoek mee zou dienen te worden genomen (gebaseerd op kaarten op www.fryslan.nl).

3.2 Flora

In Bijlage 1 is een korte terreinbeschrijving opgenomen naar aanleiding van het veldbezoek op 4 maart 2014. Hoewel de periode van het jaar zeker niet geschikt is om op plantensoorten te inventariseren (met name waterplanten zijn dan nog niet tot ontwikkeling gekomen) is toch met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid op te maken dat er geen beschermde soorten verwacht hoeven te worden voor deze locatie. Voor nadere gegevens over de soorten die gezien zijn zie bijlage 1.

3.3 Zoogdieren (inclusief vleermuizen)

Volgens de huidige bewoners komen zowel Haas als Ree in de buurt van het plangebied voor. Op basis van de Zoogdierenatlas Friesland (de Vos, red. 2007) kunnen daar nog een aantal andere algemene soorten aan toegevoegd worden, waarvan kan worden verwacht dat deze in het kilometerhok 202-566, waarin het plangebied ligt, kunnen worden verwacht. Om daadwerkelijke territoria vast te stellen is meer onderzoek vereist dan in een dergelijke quickscan kan worden gedaan. Op basis van de atlas en het veldbezoek is echter aannemelijk te maken dat er geen sprake is van soorten die in hun huidige voortbestaan worden bedreigd.

Wat betreft de extra beschermde groep van vleermuizen is het belang van de aanwezige houtwallen structuur langs Het Zuid en de wijdere omgeving essentieel. Bij het oprichten van een woning aan het Zuid zal hiermee wel rekening dienen te worden gehouden, evenals met verstoring door licht. Voor de soorten zie bijlage 2.

Foto 3. Half dicht gegroeide slootje richting het Zuid

3.4 Amfibieën en reptielen

De soorten die volgens de meest recente verspreidingskaarten van RAVON (Ravon kaarten gepubliceerd in 2013 bron: www.ravon.nl) in het plangebied voorkomen, staan vermeld in Bijlage 3. Doordat er wel aan drie zijden water voorkomt zijn soorten als Meerkikker, Bruine kikker en Bastaardkikker wel te verwachten. De indruk bij het veldbezoek was wel dat er slechts een matig ontwikkelde watervegetatie voorkomt, zodat ik me afvraag of er veel dril en eieren zullen worden afgezet rond het plangebied.

De Kleine watersalamander is gebaat bij veel dekking in de winter en het is de vraag of die voor deze soort momenteel in dit terrein te vinden is. Hetzelfde geldt voor de Gewone pad die ook zich 's winters terugtrekt op rustige plekken. Overigens komen alleen algemene soorten in dit plangebied voor.

De voorgenomen activiteiten hoeven geen negatieve invloed te hebben op de sloten rond het perceel, zodat hier geen extra maatregelen voor nodig zijn.

3.5 Vogels

Er stonden Buro Elodea geen nadere broedvogelgegevens ter beschikking voor de omgeving van het plangebied. Het plangebied lijkt mij echter alleen voor algemene soorten een geringe rol te spelen. Er waren geen oudere monumentale bomen waarin holenbroeders of roofvogels zouden kunnen voorkomen. De oudste bomen zijn aanwezig rond Het Zuid 41 wat net naast het plangebied ligt. Zoals onderstaande foto laat zien zijn de bomen in het plangebied zelf vrij jong.

Foto 4. Jonge houtwal aan oostzijde perceel.

3.6 Dagvlinders

In bijlage 4 staan de vlinders vermeld die volgens de Vlinderatlas Fryslan in het kilometerhok gezien zijn. Het gaat om erg algemene soorten. Het plangebied kent een matig intensieve grasmat met schapenbegrazing, waardoor het aantal nectarplanten in het seizoen laag zal zijn. De aantrekkelijkheid voor dagvlinders kan dan ook toenemen wanneer rond de op te richten woning een aantrekkelijke tuin met heesters en vlinderstruiken wordt gerealiseerd.

3.7 Libellen

In dit kilometerhok is niet gericht op libellen geïnventariseerd (Libellenatlas Fryslan), maar op grond van waarnemingen in de kilometerhokken er vlak in de buurt is wel een inschatting te geven welke soorten het gebied zouden kunnen aandoen. In bijlage 5 zijn deze aangegeven. Omdat het mogelijke voortplantingswater waar de larven leven niet door de plannen zal worden aangetast is verdere ontheffing niet noodzakelijk wat betreft deze groep. Mocht er bij de toekomstige woning een vijver worden gerealiseerd dan zullen de mogelijkheden voor libellen juist iets kunnen toenemen.

4 Conclusie

4.1 Gebiedsbescherming

Er is geen sprake van nadere gebiedsbescherming in en rond het plangebied

4.2 Soorten

Er zijn geen zeldzame of speciaal beschermde soorten aangetroffen.

4.3 Ontheffingen

Hieronder wordt aangegeven welke soorten waarschijnlijk in het plangebied voorkomen. Omdat ze allen vallen onder tabel 1 (algemene soorten) en de voorgenomen activiteit valt onder de zogenaamde ruimtelijke ontwikkelingen, is een aanvraag voor ontheffing niet noodzakelijk.

Nederlandse naam	Beschermingsniveau	Opmerkingen
Egel		
Wezel		
Bunzing		
Ree		
Haas		
Veldmuis		
Mol		
Rosse woelmuis		
Vos		* alleen mogelijk foeragerend
Woelrat		
Bastaardkikker		
Kleine watersalamander		
Gewone pad		
Meerkikker		
Bruine kikker		

Tabel 1. Soorten die vallen onder het lichte beschermingsregime.

5 Aanbevelingen

5.1 Verplichtingen volgens de wet

Er dient buiten het broedseizoen gewerkt te worden i.v.m. de algemene bescherming van broedvogels. Het broedseizoen loopt van half maart tot half augustus.

5.2 Overige aanbevelingen

Vleermuizen

Het gebied wordt mogelijk gebruikt tijdens foerageertochten door vleermuizen. Wanneer de houtwallen niet worden verwijderd zijn hier geen problemen mee te verwachten. Bij het creëren van een opgang naar het perceel zal hier wel zorgvuldig mee omgegaan dienen te worden. Tijdens de bouw van de woning is verstoring door licht af te raden. Uit veel onderzoek is gebleken dat vleermuizen hier erg gevoelig voor zijn.

Entomofauna

Door rond de nieuwe woning/werkplaats een tuin te creëren kan men de mogelijkheden voor vlinders en andere insecten vergroten zeker wanneer hier bij de assortimentskeuze rekening mee gehouden wordt.

Literatuur

Algemeen

Ministerie LNV, 2005 Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten. De flora- en faunawet in de praktijk; informatie over vrijstellingen, ontheffingen en gedragscodes.

Stiboka, 1978. Bodemkaart van Nederland Stiboka, Wageningen 1975.

Planologie

Gemeente Smallingerland, 2013

Ruimtelijk advies met betrekking tot verzoek ontwikkeling woonhuis nabij Het Zuid 39. LT, 10072013

Provinsje Fryslan. Kaarten EHS via de website www.fryslan.nl

Bronnen Soortgegevens

Beschermde soorten

Altenburg & Wymenga, rapport 486. Speciale Beschermingszones en Beschermde soorten in Fryslân, E. Wymenga, A. Brenninkmeijer, J.E. Heikoop & J. Schut et.al., Veenwouden 2006

Zoogdieren en vleermuizen

Zoogdieren in Fryslân, werkatlas, verspreiding 1990-2006, Simone Vos, redactie Provincie Fryslân, Leeuwarden

Amfibieën en reptielen

RAVON, tijdschrift nr 46 (2012), Landelijke verspreidingskaarten ook website www.ravon.nl

Dagvlinders

Vlinderwerkgroep Friesland & De Vlinderstichting, 2000. Dagvlinders in Fryslân, het vluchtige vastgelegd. Fryske Akademy nummer 911, Botke-rigenûmer 25.

Libellen

Libellen in Friesland, voorlopige verspreidingsatlas 1995-2004, E.P. de Boer en Ep van Hijum, 2005. in eigen beheer uitgegeven, Warns. (Nieuwe verspreidingsatlas is in voorbereiding en komt in 2014 uit).

Bijlage 1

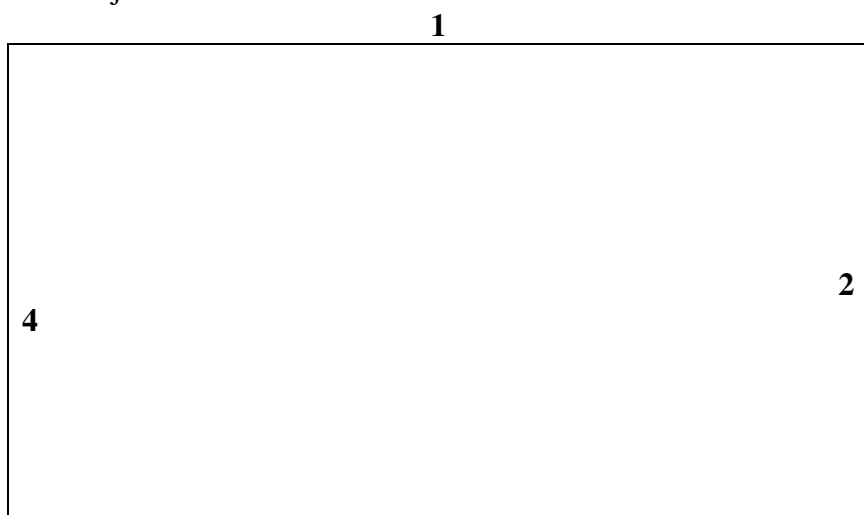
Beknopte beschrijving plangebied naar aanleiding van veldbezoek op 4 maart 2014

- 1 slootje (deels dichtgegroeid) aan noordzijde. Liesgras, Pitrus en Grote brandnetel aan de westzijde komt een rietbegroeiing voor en enige opslag van jonge elzen (*Alnus glutinosa*). Ook Speerdistel werd gezien.
- 2 Perceelsscheiding met Suderheide aan oostzijde: jonge houtwal met Schietwilg en Zwarte els. De bomen zijn te klein voor gebruik door vleermuizen
- 3 Grens met belendend perceel van Het Zuid 41. Hier ligt een bredere watergang die door het Wetterskip wordt onderhouden. Bomenrij aan de overkant bevat enkele wat oudere bomen (Zomereik, Zwarte els en odnergroei met o.a. Hazelaar). Ook Populier en Klimop op Zwarte els gezien. Winterkoning in onderwal actief met nestbouw.

Foto 5. Grens met perceel waarop Het Zuid 41 ligt.

- 4 Greppel langs rijweg Het Zuid. In talud activiteiten van muizen (Bosmuis of Rosse woelmuis). Speenkruid, Fluitenkruid, Liesgras, Gewone paardenbloem en bomenrij met Eik en elzen.

3

Kaart 3. schematische voorstelling van perceel.

Bijlage 2**Zoogdieren**

Soort	Werkatlas zoogdieren Fryslân
Egel*	+
Mol	+
Haas	+ (meded. J. Stenveld)
Ree	+ (meded. J. Stenveld)
Rosse woelmuis	+
Veldmuis	+
Woelrat	+
Muskusrat	+
Wezel	wel in wijdere omgeving
Bunzing	wel in wijdere omgeving
Vos	wel in wijdere omgeving
Vleermuizen	
Gewone dwergvleermuis	In wijdere omgeving
Ruige dwergvleermuis	In wijdere omgeving
Laatvlieger	In wijdere omgeving

- in wijdere omgeving= gebruikt het plangebied wellicht op foerageertochten maar heeft er zeker geen territorium

Bron: Werkatlas Zoogdieren in Fryslân, 2006. Simone Vos, redactie.

*** egel op basis van eigen inschatting staat in werkatlas niet aangeven voor dit km-hok**

Bijlage 3**Amfibieën**

Soort	Opmerkingen
Gewone pad	+
Bruine kikker	+
Bastaardkikker	+
Meerkikker	+
Kleine watersalamander	+

Bron: Verspreidingskaarten, gepubliceerd in RAVON 46 (2012) en van www.ravon.nl

Bijlage 4**Dagvlinders**

Soort	Km-hok 202-566	opmerkingen
Citroenvlinder	+	
Groot koolwitje	+	
Klein koolwitje	+	
Klein geaderd witje	+	
Oranjetipje	+	
Kleine vos	+	
Dagpauwoog	+	
Oranje zandoogje	+	
Bont zandoogje	+	
Bruin zandoogje	+	

Bron: Vlinderatlas Fryslân, 2000.

Bijlage 5**Libellen**

Soort	Opmerkingen
Variabele waterjuffer	+
Watersnuffel	+
Lantaarntje	+
Grote roodoogjuffer	+
Vuurjuffer	+
Viervlek	+
Platbuik	+
Gewone oeverlibel	+
Zwarte heidelibel	+
Bloedrode heidelibel	+
Bruinrode heidelibel	+

Bron: Libellen in Friesland, voorlopige verspreidingsatlas 1995-2004, E. P de Boer en ep van Hijum. 2005

NB Dit hok is niet onderzocht verwachte soorten op basis van expert judgment
En op basis van er vlakbij aangetroffen soorten.